

Gândire critică și etică academică

Seminar 9

hello

DESFĂȘURARE SEMINAR

I. Kant - Etica deontologică

01

Ce trebuie să fac?

02

Dileme morale

03

Dezbattere

04

KANT, ÎNTEMEIEREA METAFIZICII MORAVURILOR

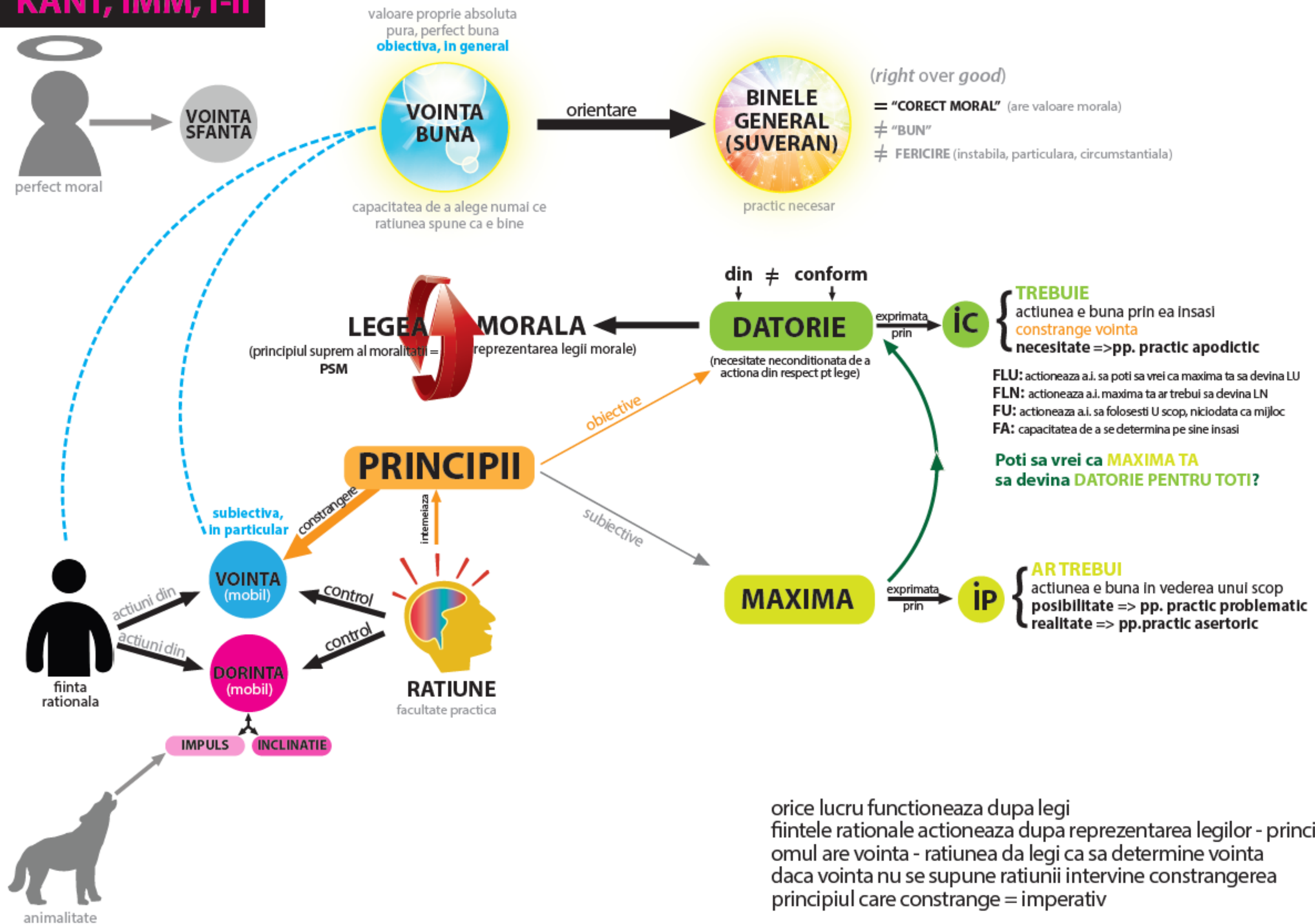
Immanuel Kant, 1724 - 1804

- figură centrală a filosofiei moderne și una dintre emblemele iluminismului european. El susține că structura minții umane/rațiunea umană este sursa legii morale, iar ideea fundamentală a filosofiei lui este aceea a autonomiei umane. Convingerea sa este aceea că omenirea este capabilă să progreseze prin propriile sale puteri.

Etica datoriei:

- prioritatea a ceea ce este corect în raport cu ceea ce este bine
- Putem să separăm dezideratul corectitudinii morale de acela al „vieții bune”, al realizării de sine și căutării personale a fericirii?

KANT, IMM, I-II

VOINȚĂ BUNĂ ȘI DATORIE

Ființele raționale sunt numite **persoane** – prin natura lor, ele se disting deja ca scopuri în sine, deci sunt ceva ce nu poate fi folosit numai ca mijloc. Ele limitează orice capacitate de alegere și constituie obiect al respectului.

Voința este gândită ca o capacitate de a se determina pe sine însăși în vederea acțiunii conform reprezentării anumitor legi. O asemenea capacitate poate fi întâlnită numai la ființele raționale. Ceea ce servește voinței drept temei obiectiv al autodeterminării sale este scopul. Scopul, dacă este dat doar prin rațiune, el trebuie să aibă aceeași valabilitate pentru toți.

Datoria este corelatul voinței. Datoria poate fi exprimată doar prin IC, nu și prin imperative ipotetice. Datoria trebuie să fie valabilă pentru toate ființele raționale și numai de aceea să fie lege și pentru toate voințele umane.

Acțiunile morale sunt cele săvârșite DIN datorie. Avem datorii atât față de noi înșine, cât și față de ceilalți (perfecte și imperfecte).

Trecerea de la filosofia morală populară la metafizica moravurilor

1

FLU - formula legii universale

Acționează astfel încât să poți să vrei ca maxima ta să devină lege universală.

2

FLU - formula legii universale a naturii

Acționează astfel încât să poți să vrei ca maxima ta să devină o lege universală a naturii.

3

FU - formula umanității

Acționează astfel încât să consideri umanitatea (omenirea), atât în persoana ta, cât și în persoana altuia, întotdeauna ca scop și niciodată ca mijloc.

IMPERATIVUL CATEGORIC

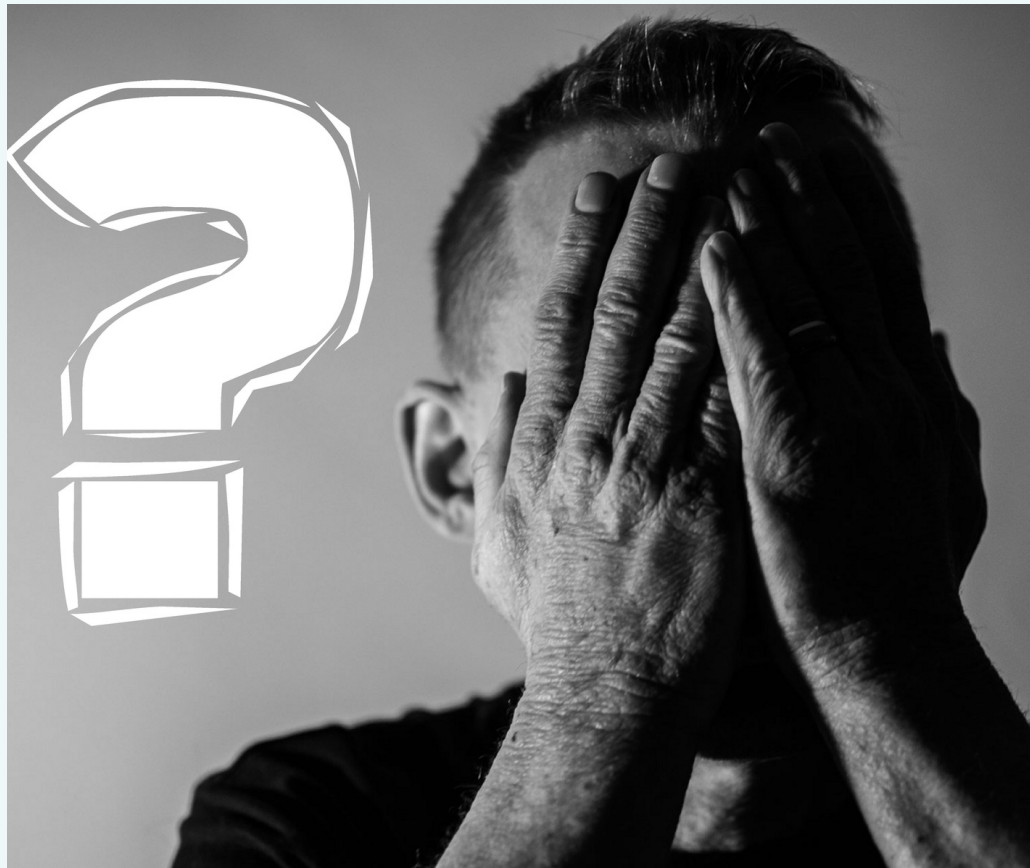
Test conceptual în doi pași, pentru a proba consistența morală a intențiilor noastre: (a) **universalizarea maximei** și (b) **respectarea demnității umane**, implicând nu doar conlucrarea în privința scopurilor între membrii societății, în accepția pozitivă a libertății, ci și respectul „negativ” pentru autonomie și libertate personală. Cei doi pași menționați sunt însumați de ultima formulă, cea care îți cere să acționezi din poziția unui legislator universal care tratează umanitatea întotdeauna ca scop, recunoscându-te ca membru într-un fel de „imperiu” (sau republică, ar spune democrații) al finalităților umane.

„Ce s-ar întâmpla dacă toți ar face la fel?”. Universalizabilitatea judecăților noastre morale rămâne ideea de bază a oricărei etici care asumă separația de principiu dintre corectitudine morală și „viață bună”, adică posibilitatea de a accede la legi morale valabile pentru orice agent rațional, independent de propria sa concepție despre Bine personal și colectiv, fericire sau „viață bună”.

Acțiunile interzise pe baza imperativului categoric implică, în fond, o contradicție logică.

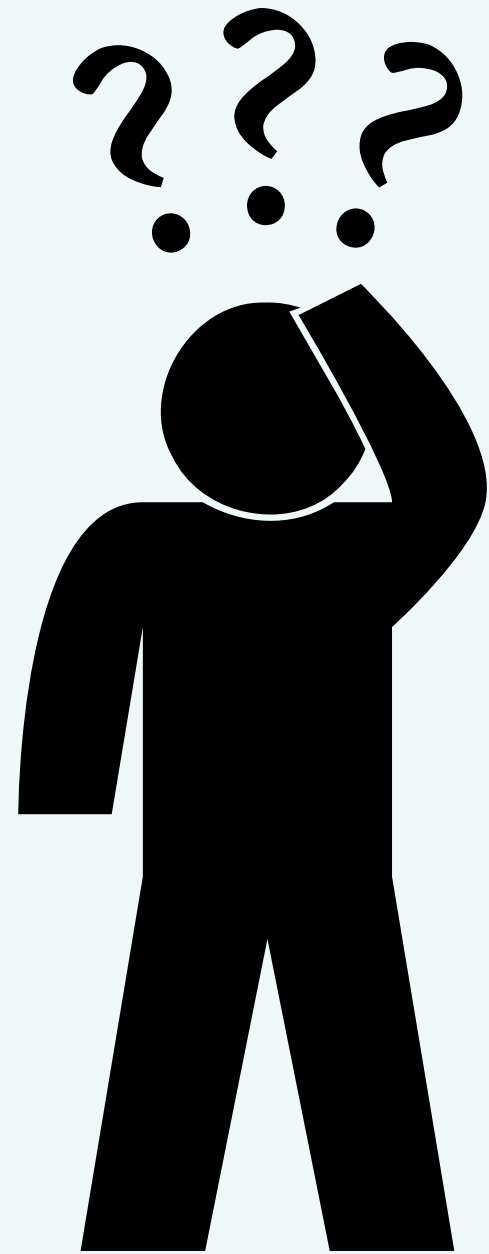

DILEME MORALE

1. Sunteți 10 evrei care vă ascundeți într-un beci de naziști. Aveți cu voi un bebeluș care plânge. Naziștii se apropie. Ce faceți?
2. Aveți 1000 de lei pe care vreți să îi donați. Cu acești bani puteți ajuta doi bătrâni să-și recapete vederea sau puteți oferi trei burse sociale unor copii defavorizați. Ce faceți?
3. Un tren transportă un virus produs artificial, care este extrem de periculos. Dacă virusul este eliberat în atmosferă, mii de oameni vor muri din cauza lui. George este unul dintre oamenii de știință responsabili cu distrugerea virusului în condiții sigure, și monitorizează transportul de pe un pod. Pe măsură ce trenul se apropie, el vede cu ajutorul unui binoclu că o bombă puternică a fost pusă pe șinele de cale ferată, și nu există nicio modalitate de a comunica această informație pentru a opri trenul în timp util. Dacă trenul trece peste bombă, atunci va exploda și virusul va fi eliberat în atmosferă, producând consecințe catastrofale. Pe pod, lângă George, se află o persoană obeză. Singura modalitate de a opri trenul este ca George să o împingă în fața trenului, deși aceasta îi va aduce moartea. George continuă cu acest plan și împinge persoana obeză în fața trenului, cauzându-i moartea, dar previne explozia și salvează mii de oameni. A procedat corect George? Argumentați.

DILEME MORALE

1. Ești la o petrecere și o vezi pe iubita prietenului cel mai bun că se sărută cu altcineva. Ce faci? Îi spui prietenului tău?
2. Ești la mare cu fiica și cu nepoata ta. Fetele intră în marea agitată și se îndepărtează de țărm. La un moment dat auzi țipete. Fetele sunt în pericol de a se îneca. Fiica ta este o bună înotătoare, pe când nepoata este începătoare. Pe care dintre ele o salvezi prima?
3. Prietenul tău cel mai bun îți mărturisește că a comis o crimă. De asemenea, îți arată că este copleșit de regret. Câteva zile mai târziu citești în ziar că cineva a fost arestat pentru crima comisă de prietenul tău. Ce faci? Mergi la cea mai apropiată secție de poliție și spui adevărul? Îți convingi prietenul să-și mărturisească fapta? Nu faci nimic pentru că nu vrei să-ți trădezi prietenul?
4. În timpul vacanței de vară te împrietenești cu o persoană care tocmai s-a mutat în orașul tău. Vă înțelegeți foarte bine pentru că aveți multe lucruri în comun. Totuși, persoana respectivă este destul de gălăgioasă și are un aspect neîngrijit. În toamnă, când începe școala, te simți rușinat/ă de comportamentul prietenului tău. Ce faci? Renunți la prietenie sau nu?

DEZBATERE

IAG (inteligența artificială generală) și riscul existențial - Ar trebui să fie reglementată din pdv etic dezvoltarea sa?

IAG = autonomie; își dă singură scopuri; proces de optimizare puternic, care va acționa pentru a maximiza obiectivul care îi este dat sau pe care și-l stabilește singură;

E capabilă să învețe din experiență, are o putere mare de calcul și că va manifesta un comportament orientat spre scopuri, încercând în același timp să optimizeze procesul de obținere a lor.

Este foarte dificil să transpunem valorile și preferințele oamenilor în limbaj formal.

- Care ar putea să fie principiile după care să se ghideze dezvoltarea IAG?
- Maximizatorul de agrafe de birou: nu este capabilă să analizeze sarcinile în raport cu preferințele și valorile umane (îi lipsește o busolă morală, nu are capacitatea de a evalua moral conținutul acțiunilor sale). Problema în acest scenariu este provocată de agentul uman, IAG doar execută ceea ce i se cere, la capacitate maximă.